

2026-07-29

Till Länsstyrelsen i Stockholm län
Skickat till Miljö- och stadsbyggnadsnämnden
MSN-2026-00141
Nacka kommun
131 81 Nacka
bygglov@nacka.se

**Överklagande av beslut i MSN 2026-07-10 § 180, Erstavik 25:1, förhandsbesked för nybyggnad av batterilager.
Diarienummer MSN-2026-00141.**

Yrkande

Saltsjöbadens Naturskyddsförening och Naturskyddsförening i Nacka yrkar att länsstyrelsen upphäver beslutet i Miljö- och stadsbyggnadsnämnden, Nacka kommun, 2026-07-01, gällande fastigheten Erstavik 25:1, förhandsbesked för nybyggnad av batterilager.

Föreningarnas talerätt

Talerätten för miljöorganisationer om bygglov regleras i prejudikatet ”Bygglovet i Svarträ” (NJA 2020, s. 190). I likhet med fallet i Svarträ gäller detta ett bygglov i icke detaljplanlagt område.

Skäl för yrkandet:

FORMELLT FEL

Vilseledande uppgifter i underlagshandlingarna och i beslutet

I beslutet från MSN påstås felaktigt att sökande svarat på yttrandet från Saltsjöbadens Naturskyddsförening. Svaret från sökanden som ankom till Nacka kommun den 22 juni (Bil. 9) kan givetvis inte vara något svar på vår skrivelse av den 26 juni (Bil. 8). Sökanden har därför inte kommenterat förekomsten av en stig inne området, närheten till riksintresset, avsaknaden av bullerutredning och bristen på lokaliseringsanalys.

Sökandens svar är endast ett svar på ett kort mail den 16 juni där vår ordförande påpekade den omedelbara närheten till en vandringsled från Fisksätra till Hellasgården och ifrågasatte om bygglovet var förenligt med översiktsplanen. Vår skrivelse av den 26 juni var alltså obesvarad vid mötet, tvärt emot vad som påstås i handlingarna. Underlaget till ledamöterna i nämnden, liksom beskrivningen under rubriken ”Yttranden från grannar” är vilseledande.

SAKFRÅGOR

Projektets allmänintresse är inte prövat enligt PBL

I kommunens beslut tar man ställning till beskrivningen av Natur och Friluftsområden i översiktsplanen, där det står att

”Verksamheter och viss kompletteringsbebyggelse kan tillkomma om de stämmer överens med naturvårdens och det rörliga friluftslivets behov, behövs för jord- och skogsbruk eller av stort allmänt intresse som exempelvis idrottsändamål eller båtuppläggning.”

I beslutet har batterilagret bedömts som ett sådant allmänt intresse.

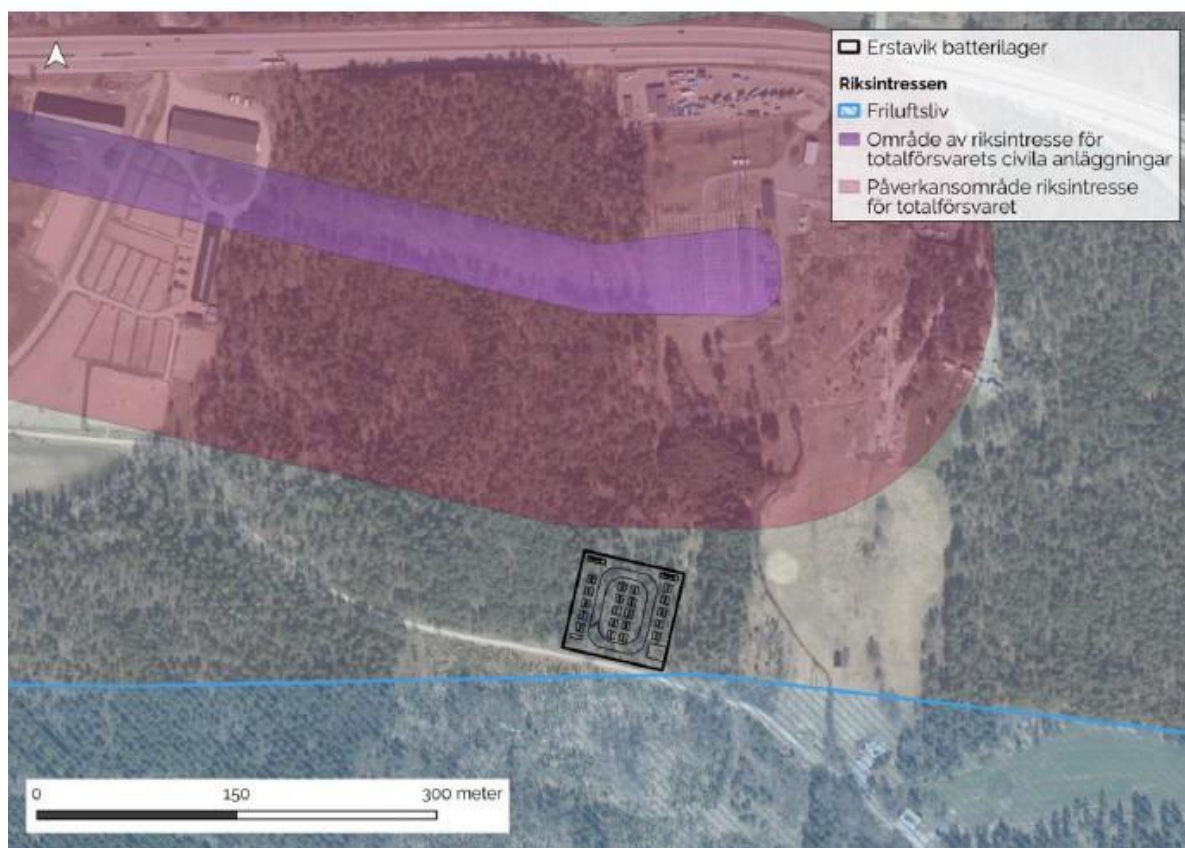
Sökanden, Fealton och deras moderbolag Helios, är privata bolag som utvecklar solkraft och batterilagring för kommersiella ändamål. Genom att köpa vid låga priser och sälja vid högre förväntas ekonomisk vinst. De är inte ett elnätsbolag och inte en aktör med allmännyttigt uppdrag. Det rör sig alltså om privat industriell verksamhet, inte om allmännyttig energiinfrastruktur. Det är samtidigt en samhällsnyttig funktion som kan bidra till elnätsstabilitet. Men tekniska energianläggningar är inte automatiskt allmänt intresse enligt PBL. Sådana samhällsnyttiga funktioner måste i plansammanhang skiljas från det allmänna intresse som PBL i övrigt skyddar, bl.a. friluftsliv och naturvärden. När kommersiella energianläggningar har stått i motsättning till friluftsliv har friluftslivet getts företräde i många tidigare domslut.

Enheten för strategisk stadsutveckling bedömer att åtgärden kan vara en verksamhet av stort allmänt intresse, men skriver att sökanden tydligare bör redogöra för på vilket sätt åtgärden är av allmänt intresse. Sökandens svar använder inte begreppet allmänt intresse enligt PBL men talar om robust elförsörjning som ett *väsentligt samhällsintresse*. I nämndens protokoll talas dock om att sökanden anser lagret vara ett *allmänt intresse*.

Kommunen måste under alla omständigheter göra en egen bedömning av om batterilagret samhällsnytta mot andra allmänna intressen enligt PBL som naturvård, friluftsliv och landskapsbild.

Området gränsar till riksintresse för friluftsliv

Som framgår av figur i bil. 7 gränsar området för det planerade batterilagret till Riksintresse för friluftsliv Nacka-Erstavik-Flaten (FAB 05).

Figur 1. Läget i förhållande till riksintresse för friluftsliv

I värderingen av batterilagrets eventuella påverkan på allmänna intressen måste alltså hänsyn tas till vad som sägs från Boverket under rubriken *Oberoende av gräns*:

”En åtgärd kan innebära påtaglig skada på ett riksintresse och därför vara otillåten även om åtgärden vidtas utanför riksintresseområdet. Det spelar alltså ingen roll om åtgärden är lokaliserad inom eller utanför det utpekade området. Det är åtgärdens konsekvenser för riksintressets värden och egenskaper som ska bedömas ” (<https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/riksintressen/riksintressen-pbl/pataglig-skada/>)

De visuella effekterna och bullret från batterilagret kommer alltså att beröra riksintresset. Vandringsleden från Fisksätra mot Hellasgården, som passerar det planerade batterilagret, ligger i huvudsak inom riksintresset för friluftsliv (med undantag av en kortare sträcka från exploateringsområdet till den öppna odlingsmarken till Drevinge).

Naturinventeringar och konsekvensbedömning av förslaget saknas

Enheten för strategisk stadsplanering säger i sitt remissvar:

”Den föreslagna åtgärden ligger på naturmark. Vidare ligger den inom ett ekologiskt spridningssamband. Av den anledningen bör även kommunekolog höras i ärendet,”

Något yttrande från kommunekolog finns inte i ärendet. Bolaget stöder sig på Länsstyrelsens yttrande (i Bil 5) och att bolagets ekolog genomfört en inventering av området (bilaga 7). Länsstyrelsens uppgifter om naturen i området hänvisar bara till bolagets muntliga uppgifter:

”Nuvarande markanvändning beskrivs som bestående av trivialskog som saknar naturvärdesträd.”

Även om det aktuella skogsområdet inte har några högre naturvärden i sig är en stor del av värdet i Erstavik att det finns stora sammanhängande skogsområden. Detta är en kvalité i sig som har stor betydelse för det långsiktiga bevarandet av biologisk mångfald och andra ekosystemtjänster och inte minst värdet för friluftslivet.

Som svar på Enheten för strategisk stadsutvecklings frågor om påverkan på naturmiljön och landskapsbilden samt ekologiska spridningssamband säger bolaget att batterilagret inte innebär ”någon omfattande fragmentering eller barriäreffekt i landskapet. Mot denna bakgrund bedöms påverkan på ekologiska spridningssamband vara mycket begränsad.” Men även om den föreslagna exploateringen inte innebär en omfattande fragmentering är det ändå en fragmentering av skogsmarken som minskar områdets värde för den biologiska mångfalden. Uppgifterna om naturvärden, exploaterings påverkan och hur bedömningar och avvägningar gjorts är mycket bristfälligt beskrivet i underlagen till ansökan. Detta gäller även länsstyrelsens 12:6-samråd. Detta är i sig skäl för att upphäva Nacka kommuns beslut.

Ett bifall till ansökan riskerar leda till ytterligare exploatering

Ett bifall till aktuell ansökan med de stora bristerna i underlagen som vi påvisar i detta överklagande riskerar att öppna upp för ytterligare anläggningar i Erstavik. Vi hänvisar till Högsta domstolen, målnummer Ö2135-20 den 12 maj 2021, där det framkommer att:

”Det bör vidare beaktas att frågan om bygglov måste ses i ett större perspektiv. Ett bifall till ansökningen skulle i förlängningen kunna öppna för ytterligare byggnadsverk på platsen. Tillsammans med framtida åtgärder, som sedda var för sig skulle innebära bara en begränsad påverkan på området, skulle ett bygglov för den nu aktuella masten på så sätt kunna bidra till en påtaglig skada på ett särskilt skyddsvärt naturområde.”

Samma resonemang borde tillämpas i detta fall. Sökanden anger som argument att batterilagret inte innebär någon omfattande fragmentering eller barriäreffekt i landskapet och att påverkan blir mycket begränsad. Som vi visar i detta överklagande underskattas påverkan på friluftsliv och natur vilket gör att det finns anledning att ifrågasätta om åtgärden är förenlig vare sig med PBL eller MB. Men även om just denna enskilda åtgärd skulle anses ge en begränsad påverkan måste den, som HD skriver i sin dom, ses i perspektiv av vad ett bifall öppnar upp för. Hur många andra batterilager eller andra anläggningar behövs innan det blir en påtaglig skada på friluftsliv- och naturvärden?

Vandringsleder och stigar

Saltsjöbadens Naturskyddsförening påpekade i ett mail till Miljö- och Stadsbyggnadsnämndens myndighetsutskott den 16 juni att anläggandet av batterilagret skulle innebära höga stängsel i nuvarande skog omedelbart längs med den vanligaste vandringsleden från Fisksätra till Hellasgården och att detta stod i motsättning till översiktsplanen.

Figur 2. Skogen till vänster i denna bild skulle ersättas av stängsel och upp till 3,5 meter höga anläggningar.

Exempel på område med batterilagring. På bilden syns 3 battericontainrar, 1 transformator i containerutförande och en mindre kontrollbyggnad/ställverksbyggnad.

Figur 3. Ur Fealtons beskrivn av verksamheten i ansökan.

Påpekandet besvarades av Fealton. De konstaterar där att både Nacka pilgrimsled och en användargenererad jogging följer vägen vid den planerade batteristationen. Men de avfärdar Nacka pilgrimsled eftersom den inte går mellan Hellasgården och Fisksätra. De säger också att de planerade åtgärderna inte berör vägen som kommer att vara fortsatt tillgänglig för allmänheten.

Alldeles oberoende av om grusvägen vid batteristationen är formellt utpekad kvarstår det faktum att den är den mest tillgängliga vägen från Fisksätra mot Hellasgården. Att vid en väg

som är ett huvudstråk för friluftslivet placera ett batterilager är olämpligt. Vägen ligger i sin östliga del (dvs från batterilagret och österut) i riksintresseområdet och har en tydlig funktion för nyttjandet av området. Den är tillsammans med ett nät av mindre stigar väsentlig för både friluftslivet i riksintresset söderut och i närskogen norr därom. Grusvägarna i området är tillgängliga för många och har viktiga funktioner för att nå t.ex. Hellasgården och Erstaviksbadet på cykel eller olika delar av Erstaviksområdet. Från Fisksätra är vägen mycket viktig och kan utnyttjas på många sätt. Den är tillgänglig med barnvagn och permobil etc. För den som är mer rörlig är den en delsträcka i en utflykt till svampskogen eller som en delsträcka i en joggingrunda. Det aktuella stråket (grusvägen) uppskattas också för att den har mycket begränsad fordonstrafik och det går att promenera lugnt med hela familjen. Gröna spåret, som är vandringsleden som ligger en bra bit söderut, ligger i skogsterräng och har en annan viktig funktion.

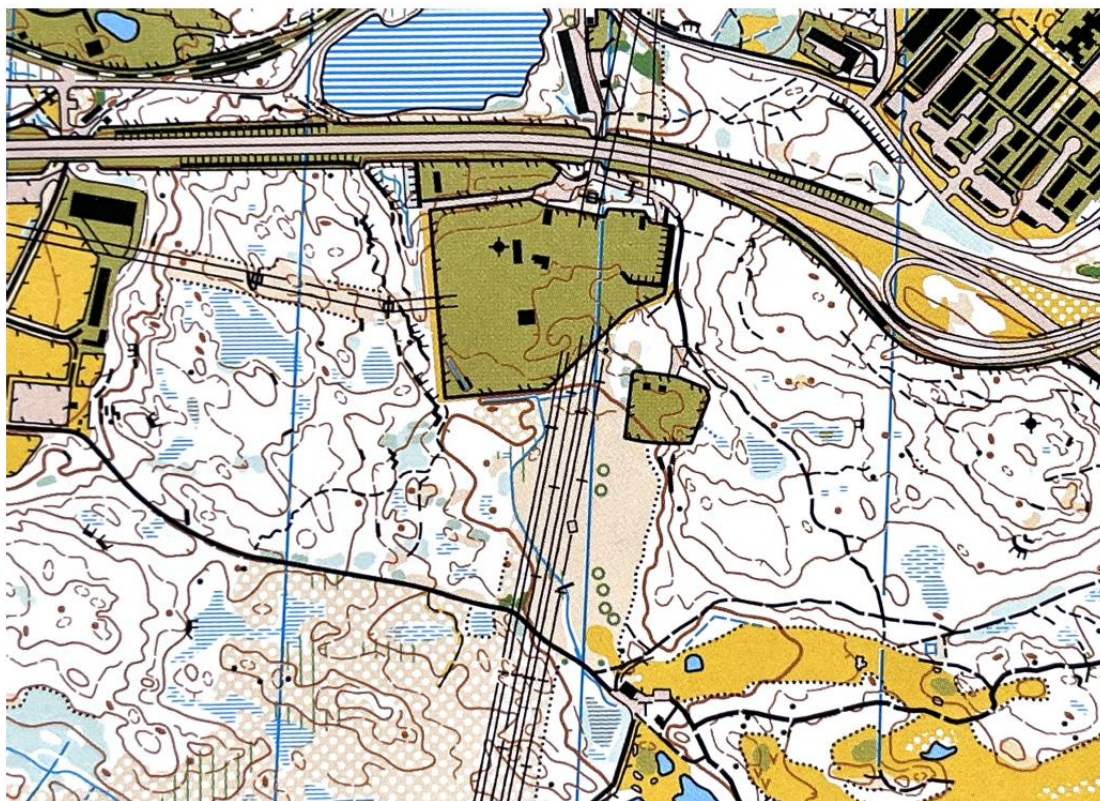
Området ligger direkt intill vägen. Läget längsmed grusvägen och mot gränsen till riksintresseområdet är exponerat. Ett nytt landskapselement tillkommer som helt dominerar platsen. 30 stora energilagringseenheter samt 6 transformatorer och två ställverksbyggnader och en vägslinga skissas. Byggnadernas höjd anges till ca 3,5 meter.

Bolaget har i sin komplettering den 22 juni skrivit att det enligt deras fältbesök

”inte finns några vandringsleder eller stigar i terrängen inom eller i direkt anslutning till arrendestället”.

Det stämmer dåligt. Genom själva exploateringsområdet går en tydlig stig som är markerad på orienteringskartan. Undertecknad Mats Widgren brukar gå den från Österviks återvinningsstation och ansluta till grusvägen vid det planerade området.

Bolagets resonemang om formellt utpekade vandringsleder och att vägen fortsatt kommer att vara framkomlig står i motsättning till de värden som oftast brukar prioriteras juridiskt när inträng i friluftsområden bedöms: tystnad, landskapsbild, upplevelse av natur.

Figur 4 På den aktuella orienteringskartan över området redovisas en stig i området.

Figur 5 Stig inne i området. Foto den 17 juni.

Buller

I ansökan sägs att ”någon bullerpåverkan över gällande riktvärden inte uppstår för bostadsbebyggelse”. Någon utredning av buller vid själva anläggningen och i riksintresset för friluftsliv på andra sidan vägen redovisas inte. Riktvärden för buller i friluftsområden redovisas i Naturvårdsverkets ”Vägledning om industri- och annat verksamhetsbuller”. De gäller enligt Naturvårdsverket för ”område i översiktsplan för det rörliga friluftslivet eller andra områden, som nyttjas mer frekvent för friluftsliv”. En bullerutredning med utgångspunkt från dessa riktvärden måste genomföras.

Lokaliseringsutredning saknas

Sökanden har inte redovisat någon lokaliseringsutredning. Valet av plats kan därför inte bedömas enligt 2 kap, 6 § MB eller PBL Kap 2. I beslutsunderlaget saknas alternativlokaliseringar (utöver den inom totalförsvarets riksintresse) och konsekvensanalys för friluftslivet.

Saltsjöbadens Naturskyddsförening

Mats Widgren, ordförande

mats.widgren@outlook.com

Naturskyddsföreningen i Nacka

Ronny Fors, ordförande

ronny.fors@naturskyddsforeningen.se